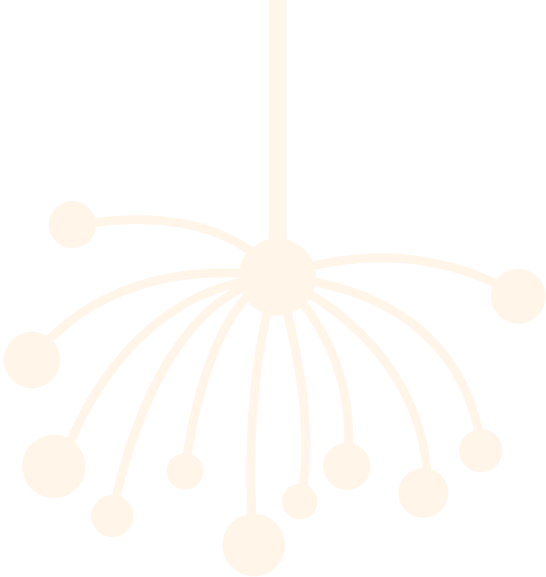

GESPECIALISEERDE TEAMS VOOR PALLIATIEVE ZORG IN HET ZIEKENHUIS

Palliatieve zorg is steeds beter geïntegreerd in het zorgaanbod van ziekenhuizen. Diverse disciplines werken nauw samen in specialistische teams om kwaliteit van leven te verbeteren en klachten te verlichten. Deze teams kunnen onder andere geraadpleegd worden bij vragen over pijn, symptoombestrijding, psychosociale of spirituele problematiek en complexe medische besluitvorming. **Leontien Emmaneel, Joke van der Graaf en Gerty de Klerk** beschrijven de gespecialiseerde teams voor palliatieve zorg in de ziekenhuizen waar zij werken.

‘Mensen handvatten geven om grip te houden op hun situatie’

Mensen die in het Rode Kruis Ziekenhuis liggen en ongeneeslijk ziek zijn, kunnen een beroep doen op het palliatief team van het ziekenhuis.

Palliatief verpleegkundige Leontien Emmaneel is lid van dit team, evenals drie collega-verpleegkundigen, twee geriaters, drie longartsen en twee geestelijk verzorgers. “Samen met de patiënt brengt een van ons in kaart welke problemen er zijn op medisch, existentieel, psychisch en sociaal gebied”, vertelt ze. “De uitkomst bespreken we met de zaalarts en verpleegkundigen, zodat zij ook weten wat voor hem of haar belangrijk is.”

Omgaan met ziekte

Als voorbeeld noemt Leontien iemand die in korte tijd vier keer is opgenomen vanwege COPD. “Zodra duidelijk is dat herstel niet meer lukt, kunnen wij de patiënt begeleiden in het vervolgproces, waarin het bijvoorbeeld gaat over: wat betekent het om ernstig ziek te zijn, wat kun je zelf doen als je benauwd raakt? Daarbij kijken we zowel naar iemands lichamelijke als geestelijke welzijn. We geven adviezen hierover aan het behandelteam en begeleiden ook de naasten van de patiënt.”

De belangrijkste bijdrage van het pal-

liatief team is volgens Leontien tijd en rust. Tijdens de opname blijft het team de patiënt volgen en bij mensen die naar huis gaan is er waar nodig contact met de palliatief verpleegkundige van de thuiszorg of de huisarts. In het ziekenhuis zijn op enkele verpleegafdelingen kamers ingericht waar mensen bij hun dierbare kunnen waken, hier kan ook een koppelbed worden geplaatst.

Tijd nemen voor uitleg

Het is voor patiënten en hun naasten soms moeilijk de boodschap van het naderende einde te bevatten, weet Leontien: “Daar hebben ze tijd en ruimte voor nodig. Er komt in korte tijd veel op ze af, waarbij de patiënt verder in het proces van aanvaarding kan zijn dan de partner en kinderen, of andersom. We kijken dan samen naar wensen en mogelijkheden. Door de tijd te nemen voor vragen en voor uitleg over wat ze kunnen verwachten, geven wij mensen handvatten om grip te houden op hun situatie. Zodat ze in de laatste fase energie hebben om aandacht te besteden aan elkaar en aan wat hun leven kleur geeft.” •

Leontien Emmaneel, palliatief verpleegkundige en lid palliatief team bij het Rode Kruis Ziekenhuis

‘Het Team Palliatieve Zorg heeft een grote adviserende en ondersteunende rol’

In Ziekenhuis Amstelland werkt Joke van der Graaf als Verpleegkundig Specialist Oncologie (VSO). Tien jaar geleden werd ze betrokken bij het samenstellen van het Team Palliatieve Zorg.

“Ik ben heel trots op het team”, glimlacht ze. “Het team bestaat uit een longarts, een huisarts/ kaderarts palliatieve zorg, twee internisten ouderen, een oncoloog, twee pijnartsen en drie verpleegkundig specialisten. We worden regelmatig door collega’s in het ziekenhuis benaderd om mee te denken bij patiënten die niet meer beter kunnen worden, omdat ze een levensbedreigende ziekte hebben. Wat zijn de wensen en wil de patiënt uiteindelijk naar huis of naar een hospice? Ons doel is een zo hoog mogelijke kwaliteit van leven te realiseren voor patiënten en hun naasten.”

De dood bespreekbaar maken
Toen Joke als jonge verpleegkundige begon, werd de dood vaak niet benoemd. “Gelukkig is er in de loop der jaren ontzettend veel veranderd”, vertelt ze. “Aandacht voor levensvragen hoort eveneens bij palliatieve zorg. We gooien het gesprek open en praten over het levenseinde. Ik voer soms intense gesprekken met patiënten en hun naasten over het laatste stuk van het leven. Zo vroeg ik onlangs aan een patiënt: wat maakt dat

u zo bang bent voor de dood? Dit leverde een prachtig gesprek op waarbij ik innerlijke rust kon bieden. Maar ik ben vooral dankbaar dat we ons mogen richten op het voorkomen of verlichten van klachten en ongemakken, en een zo lang mogelijk leven met goede kwaliteit mogelijk te maken. Ik kan oprecht zeggen dat de palliatieve zorg een prachtig vakgebied is.”

Adviserende en ondersteunende rol

“Palliatieve zorg wordt soms verward met terminale zorg, maar is veel breder. Deze palliatieve zorg kan jaren duren. Ons team heeft een grote adviserende en ondersteunende (supportive care) rol in Ziekenhuis Amstelland”, licht Joke toe. “Samenwerking met thuiszorg en huisartsen is cruciaal om medische informatie en wensen en behoeften van de patiënten en hun naasten uit te wisselen. Ja, er liggen nog volop kansen om de transmurale samenwerkingen uit te bouwen. Dit zorgt ervoor dat het werk heel uitdagend is en dat ik dagelijks vol energie en plezier mijn werk aanga.” •

*Joke van der Graaf,
verpleegkundig specialist Oncologie
bij Ziekenhuis Amstelland*

PALLIATIEVE ZORG IN HET ZIEKENHUIS

De ziekenhuizen in de regio hebben gespecialiseerde teams voor palliatieve zorg. Deze kunnen worden ingeschakeld op verzoek van de patiënt of de betrokken arts. Dit multidisciplinaire team richt zich op verlichting van klachten en andere problemen die ontstaan tijdens het verdere verloop van de levensbedreigende ziekte.

Scan de QR-code voor meer informatie over palliatieve zorg in het ziekenhuis of kijk op pagina 45.

‘Onze palliatieve unit is een warme omgeving waar patiënten zorg op maat krijgen’

Palliatieve zorg in ziekenhuizen is steeds beter verankerd. “De afgelopen jaren heeft het een enorme vlucht genomen. En gelukkig maar!”, begint Gerty van het Spaarne Gasthuis te vertellen.

“Het Team Ondersteunende en Palliatieve Zorg (TOPZ) bestaat uit acht specialisten: vier verpleegkundig specialisten palliatieve zorg, een longarts, een geriater, een pijnspecialist en een oncoloog. Er wordt in multidisciplinair verband palliatieve zorg en ondersteuning verleend. Met deze zorg willen we de kwaliteit van leven verbeteren of zo goed mogelijk behouden. Samenwerking hierin is van groot belang. Er is dan ook een nauwe samenwerking met de eerstelijnszorg, zoals huisartsen, geestelijk verzorgers, maatschappelijk werkers en thuiszorg. Dit alles om een team van specialisten te vormen om de best mogelijke zorg te bieden.”

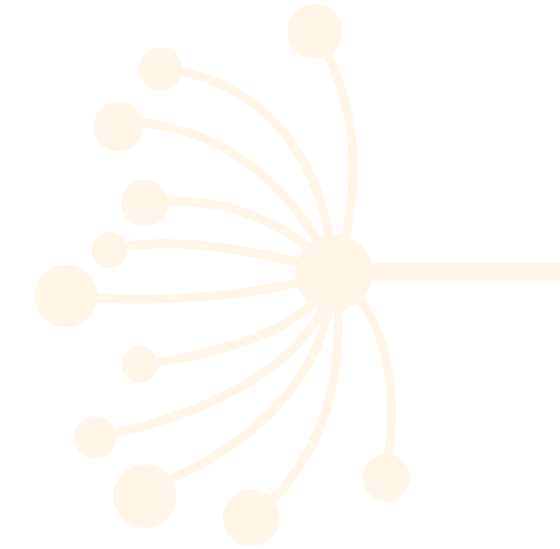
Een warme omgeving

Afgelopen september vond de opening van een palliatieve unit in het Spaarne Gasthuis in Hoofddorp plaats. “We zijn ontzettend dankbaar voor deze prachtige kans”, vertelt ze trots. “TOPZ kan nu ook patiënten opnemen en kortdurende gespecialiseerde palliatieve zorg op een vaste plek in het ziekenhuis bieden. Ongeneeslijk zieke patiënten verblijven

één of meerdere dagen op de unit. Het is een warme omgeving waar ze zorg op maat krijgen. Ook geestelijk verzorgers bieden vanuit het ziekenhuis begeleiding. Daarnaast bezoeken TOPZ-teamleden palliatieve patiënten thuis. Alle zorg is volledig afgestemd op wat iemand samen met zijn of haar naasten wil en/of nodig heeft. Samen beslissen is het uitgangspunt.”

Deze zorg is goud waard

Gerty krijgt enorm veel voldoening van het werk. “Mensen laten je toe op een bijzonder intiem moment in hun leven”, licht ze toe. “Het is prachtige zorg om te verlenen. We hebben nauw contact met patiënten en hun naasten en vangen veel emoties op. We streven naar vertrouwen, rust en zo snel mogelijk de kwaliteit van leven beter te krijgen. Palliatieve patiënten laten genieten van het leven wat hen nog rest, dat is goud waard.” •

*Gerty de Klerk, internist-oncoloog en
kaderarts palliatieve zorg van het Team
Ondersteunende en Palliatieve Zorg (TOPZ)
bij Spaarne Gasthuis*